

БАЗОВІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РИНКУ

Специфіка національних ринкових відносин в умовах економічної інтеграції до європейського простору полягає у формуванні господарської діяльності підприємств під впливом чинників, що зумовлюють високий рівень невизначеності, ризиків та загроз для системи економічної безпеки. Керівникам бізнес суб'єктів доводиться погоджувати і реалізовувати прийняті управлінські рішення без належного ступеня інформаційно-аналітичної підтримки в умовах недосконалих конкурентних відносин, чинного законодавства та воля тильного зовнішнього середовища, що значною мірою знижує ефективність й очікувані результати від таких рішень, а отже не забезпечує захисту інтересів як власне підприємства, так і його стейкхолдерів, які зацікавлені у доцільних і довготривалих економічних відносинах.

У зв'язку з цим актуалізується питання побудови на підприємствах комплексної системи економічної безпеки з урахуванням систематичних заходів протидії екстернальним та інтернальним чинникам з метою усунення або мінімізації їх деструктивного впливу для забезпечення ефективного розвитку господарської діяльності.

Визначенню суті категорії «економічна безпека підприємства» приділено увагу вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів. Так, за думкою Грибіненко О.М. та Шагоян С.М. «під поняттям «економічна безпека підприємства» слід розуміти комплексну характеристику, тобто ступінь захисту від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів усіх потенціалів підприємства, що дозволяють забезпечити стійку та ефективну діяльність» [1, с. 99]. Барташевська Ю.М. характеризує цю категорію як «комплекс заходів, реалізація яких дає змогу забезпечувати економічну стабільність підприємства та його розвиток за невизначеності внутрішнього і зовнішнього середовища та ризику інвестиційної діяльності» [2, с. 190]. Однак у цьому визначенні вбачається більше системний підхід до власне забезпечення економічної безпеки підприємства, якого дотримується і Фень К.С., яка зазначає, що «під системою економічної безпеки підприємства нами розуміється комплекс теоретичних підходів і практичних дій, що визначають максимально повний захист життєво-важливих інтересів підприємства від загроз, породжених його внутрішніми бізнес-процесами та зовнішнім середовищем» [3, с. 69]. На нашу думку, першочерговим в термінологічному апараті є поняття «економічна безпека підприємства», суть якого пропонуємо характеризувати як стан захищеності матеріальних і нематеріальних активів підприємства та інтелектуально-інформаційних ресурсів від деструктивного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, за якого здійснюється стабільна та ефективна діяльність господарюючого суб'єкта відповідно до обраного вектору розвитку.

У той же час економічна безпека підприємства ще на початку діяльності вимагає чіткої організації, тобто системного підходу, який складається із заходів щодо її забезпечення. Дуб Б.С. тлумачить систему економічної безпеки підприємства як «концептуальна категорія, яка визначає стратегічні рамки в управлінні загрозами і є сукупністю об'єктів, суб'єктів, функціональних складників, методики оцінювання та заходів (процесів, процедур) із забезпечення економічної безпеки організації, що використовуються підприємством (організацією, установою) задля найповнішого гарантування захищеності» [4, с. 7]. Вважаємо систему економічної безпеки комплексом перманентних дій, спрямованих на: збереження матеріальних і нематеріальних активів підприємства від потенційних та реальних загроз; усунення або мінімізацію ризиків, пов'язаних з господарською діяльністю підприємства; підвищення стійкості та адаптації господарюючого суб'єкта та його здатності до відтворення.

Визначення категорії «система економічної безпеки підприємства» дозволило нам сформулювати завдання щодо її забезпечення (рис. 1).

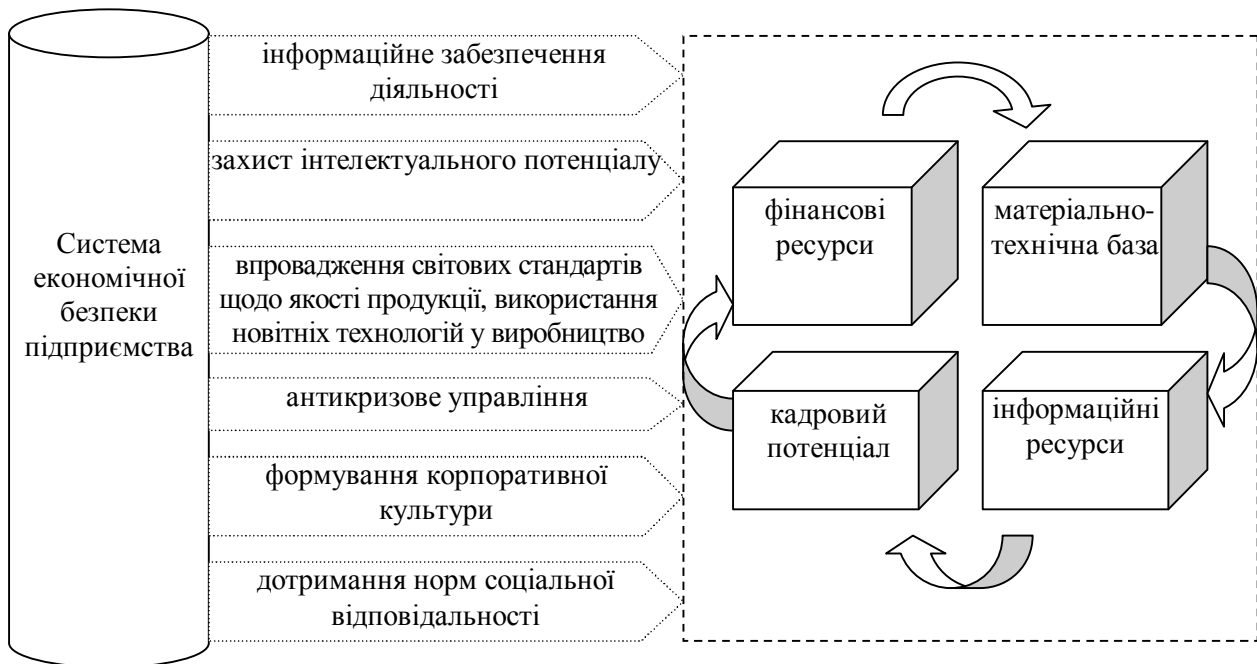

Рис. 1. Завдання системи економічної безпеки підприємства

Взаємозв'язок між об'єктами системи економічної безпеки підприємства (фінансові ресурси, матеріально-технічна база, інформаційні ресурси, кадровий потенціал) обумовлює доцільність комплексного підходу з виконання завдань для досягнення синергетичного ефекту, оскільки дестабілізація хоча б одного з об'єктів системи призведе до втрати балансу функціонування господарюючого суб'єкта в цілому.

Таким чином, з метою забезпечення ефективної та стабільної діяльності підприємств в сучасних економічних умовах, які характеризуються загостренням конкурентної боротьби, необхідним є побудова системи економічної безпеки підприємства, завдання якої повинні виконуватись систематично та підлягати перевірці на актуальність.

1. Грибіненко О.М., Шагоян С.М. Сутність та шляхи забезпечення економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. С. 98-100.
2. Барташевська Ю.М. Економічна безпека підприємства: фактори впливу та шляхи забезпечення. *Економіка і суспільство*. 2016. № 7. С. 189-194.
3. Фень К.С. Пріоритетні напрями зміцнення економічної безпеки підприємств харчової промисловості. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Економіка*. 2018. Вип. 1(9). С. 68-75.
4. Дуб Б.С. Система економічної безпеки підприємства: поняття та структура. *Управління проектами та розвиток виробництва: Зб. наук. пр.* Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля. 2016. № 4 (60). С. 5-18.